

Rondleiding door de Villa urbana

Mei tot Oktober zondags om 10.30
of naar afspraak.
Tel: 0 65 02 · 99 41 11

LONGUICH-KIRSCH

AAN DE MOEZEL

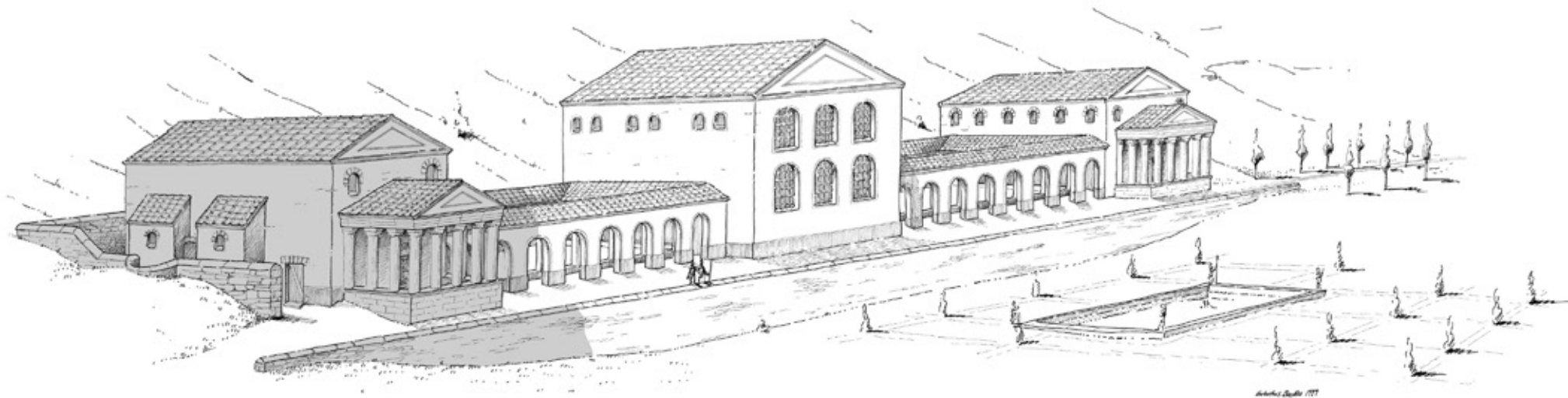
Hier begint uw vakantie:

Tourist-Information Longuich
Maximinstraße 18
D-54340 Longuich

Tel: 0 65 02 - 17 16
www.longuich.de
e-mail: longuich@roemische-weinstrasse.de

*De Romeinse
Villa urbana*

Reconstructie-tekening van de Villa urbana; donker afgezet het nieuw opgebouwde deel – het badhuis.

Tekening met toestemming van het Rheinischen Landesmuseums Trier.

Vindplaats

Ten zuidwesten van de huidige grens van Longuich werden bij herverkaveling van de omgeving grondvesten van een grote Romeinse landelijke villa gevonden. Deze villa is gebouwd op de overgang tussen lager en hoger liggend middenterras van de Moezel en ligt zodoende in de zone die ook bij hoogwater droog blijft. De omliggende landerijen van de Villa lagen voor het grootste deel bergafwaarts richting de huidige dorpskern.

Behalve de Villa is men in Longuich reeds vroeger op resten van funderingen van Romeinse gebouwen gestoten, die tot nu toe echter niet opgegraven werden: naast de huidige parochiekerk bevindt zich waarschijnlijk nog een villa en in de Maximiner Herrenberg vermoeden vaklui een Romeinse wijnpers.

De Villa van Longuich behoort daarmee tot een lijst van vondsten uit de Romeinse tijd, die zich opvallend in onze regio ophopen. Ze lag in de onmiddellijke nabijheid van een hoofdweg van Trier over Neumagen en Bingen naar Mainz. Tussen de gehuchten Kirsch en Longuich stootte men trouwens bij opgravingen op delen van deze hoofdweg. Zij sloot destijds aan op de (vroegere) Moselbahnstrasse en kon de aanleg van de hoofdweg, onder de Villa, naar Riol verklaren. Tegenover Pölich is een stuk van deze heirbaan met een van de tien gevonden mijlpalen (Leugensteinen) heraangelegd.

Bewoner

De Villa heeft geenszins een, met de hoofdweg betrekking hebbende, functie gehad zoals Raadhuis of paardenwissel, maar was duidelijk, gezien grootte en inrichting de residentie van een rijke familie. Bouwheer noch bewoner van de Villa zijn bekend. Men vermoedt dat een hogere beambte uit het nabije Augusta Treverorum (Trier) zijn residentie hier had. Het ware ook mogelijk dat de Villa van Longuich door verromeinste Treverer landadel betrokken werd, want de Treverer bleven ook na de verovering door de Romeinen, de belangrijkste bevolkingsgroep. Vooral de plaatselijke bovenlaag behield onder het Romeins bestuur zijn aangeboren status.

Landbouw

Naast de badhuisvleugel van de Villa sneden de uitgravingen in zoekgangen ook andere bouwresten aan. Deze dienden voor landbouwschappelijk gebruik en woongelegenheid voor de in de landbouw bedrijvige mensen, en met zekerheid ook voor de eigen sla-ven. Het huispersoneel met de functie van dienaar, kok, leraar en baker woonde in het hoofdgebouw.

De welstand der villa-eigenaar werd bepaald door zijn grondbezit en wat de voor hem werkende bevolking te bieden had. Voor de landarbeid had de villa-eigenaar inheemse toezichters ter beschik-

king. Naast de wijnbouw was de graanproductie de belangrijkste bron van inkomsten.

De Romeinen voerden mediterrane teelten in, zoals kers, perzik, pruim, asperge en augurk. Men noemt het gebruik, om plantenkuisen voor huis en hof op te stellen, een typisch overblijfsel uit het Romeinse verleden. Sindsdien vindt men in plaatsen met Romeins verleden vele Yucca, Oleander, laurier en vijgenbomen.

Constructievorm

Van de ›Villa urbana‹ uit het einde der 2. eeuw met een oppervlakte van 110 x 28 m is de badhuisvleugel heropgebouwd. Villa's van dit type werden in de omgeving van Trier slechts teruggevonden in Pölich, Wittlich en Nennig. Kenmerkend is de grootse en prestigieuze inrichting van de woonruimte.

Meer frequent vind men het type der ›Villa rustica‹, waarbij het, tot een landgoed behorende, herenhuis veel kleiner van oppervlakte was. De opgravingen en archeologische onderzoeken van Longuich hebben aangetoond dat de Villa op een ouder bouwwerk opgebouwd was. Deze eerste Villa, uit het midden van de eerste eeuw na Chr., was van het type ›Villa rustica‹.

Vondsten

In de badhuisvleugel werd een zandstenen beeldje: circa 40 cm hoog gevonden, waarschijnlijk een zittende Godin. Voor de Villa is een grafsteen opgesteld, die vermoedelijk afkomstig is uit haar eigen kerkhof. Binnen in lag een sierlijk, met kalk overgoten skelet (minder dan 1,60 m lang) van een jong meisje. Bij dat meisje werd een kogelvormige trechterhalsfles (4. eeuw) in licht groen glas, een donkergroene glazen fles met lange hals, evenals scherven van een Terra-Sigillata-vaatwerk gevonden.

Nu vindt men in de Villa afgietsels van een zittende Godin (type moedergodin), een halfrelief met wijnranken (vindplaats Lörsch), een kop met bloesemkrans uit de 3. eeuw (vindplaats Mehring), evenals een Vrouwe Fortuna uit Pölich. Voor de wijnbouw zijn ook andere vondsten interessant, zoals bij voorbeeld een wijngaardmes (Landesmuseum in Trier).

Vanaf de 11./12. tot de 16. eeuw werd de Villa als steengroeve gebruikt. Men mag aannemen dat de »Alte Burg« Longuich uit haar materiaal werd opgebouwd. De sokkel van het doopvont in de kerk van Longuich is een 83 cm hoge gegroefde zuilentrommel, het bekken een 70 cm hoog uitgehold korinthisch kapiteel. Deze architectuurresten stammen uit een grote praalbouw, zeer waarschijnlijk uit de Villa urbana in Longuich.

Rondgang door de Villa

U betreedt het terrein van het heropgebouwd badhuis langs het NO. Orienteer u op R17, gedeelte van een rond een grotere binnen-hof lopende zuilengang. Langs hier leiden deuren naar het badhuis.

De Romeinen hechtten grote waarde aan de lichaamsverzorging. Naast de drinkwatervoorziening en de afwateringskanalisatie neemt het **bad** een zeer bijzondere plaats in. Het bad was een echt

treffpunt voor het sociale en politieke leven. De hier voltrokken badgeplogenheden namen behoorlijk wat tijd in beslag, en daar was veel gelegenheid om belangrijke dingen te bespreken.

Na het hete bad, onderbroken door koude douches, zocht men verpozing in het Tepidarium, dat als warm bad een sluis vormde naar het afsluitende koude bad. Van tijd tot tijd werd daar nog een zweetbad aangekoppeld.

Ruimte 10

Heet bad (caldarium)

(tegenover R12 binnengaan, tweede deur), met oorspronkelijk twee verwarmbare badkuipen. B2 is in verhouding goed bewaard gebleven. B2 rust niet alleen volledig op ronde Hypokaustpijlers, maar toont ook talrijke rechthoekige tegelpijpen (tubuli) van de toenmalige muurverwarming. Het zuidelijk gedeelte van R10 viel een ombouw ten offer. Het werd waarschijnlijk sindsdien als warmbad benut.

Ruimte 13

Verwarming- of stookruimte (praefurnium)

voor het heetbad (R10) en waarschijnlijk ook voor het zweetbad. (sudatorium) (R11).

Ruimte 11

Zweetbad (sudatorium)

Ruimte 9

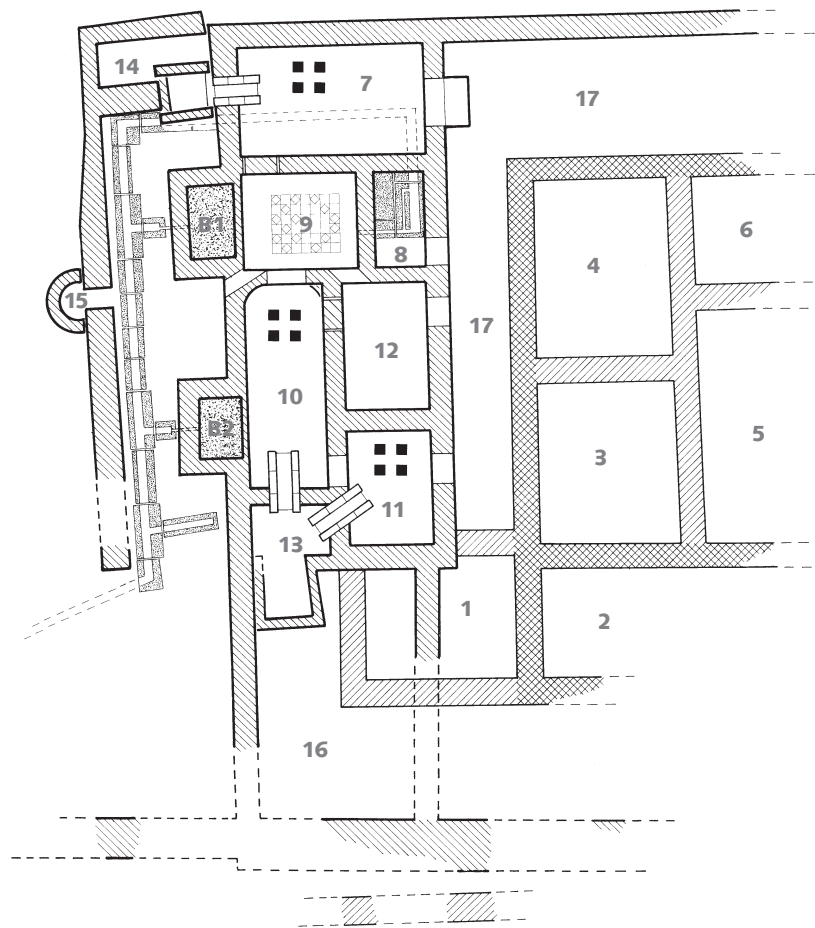
Koudbad (frigidarium)

badkuip 1 zeer goed bewaard. De vloer kon gereconstrueerd worden: wite, grijs en zwart marmer. Oorspronkelijk langs R7 te bereiken.

Ruimte 7

Omkleedkamer (apoditerium)

Tijdens een verbouwing kreeg deze kamer een verwarming. De vloer werd met meer dan 60 cm verhoogd. De doorgang naar het koudbad (R9) gesloten en de toegang naar R17 met enkele treden aangepast. Aan de oostkant werd vanuit R14 een stookkanaal blootgelegd. De rechthoekige verwarmingsbuizen werden achteraf in het metselwerk bevestigd. Uiteindelijk was deze kamer minder verwarmd dan het heetbad.

Ruimte 8

Latrine

De afvoer van de latrine liep onder R7, maakte een bocht, bereikte R14 (naast de stookruimte) en voer in een rechte hoek naar buiten. De afvoerpijp werd buiten door een afzonderlijke kuip gespoid.

Ruimte 12

Funktie niet opgehelderd

kon een niet verwarmbare kledkamer geweest zijn.

Ruimten 1-6

Delen van een vroegere constructie

uit het midden van de 1. eeuw, bij het bouwen der Villa urbana verregaand weggebroken.

Ruimte 14

Stookplaats

Ruimte 17

vormden een zuilengang rond een grote binnentuin.

- Villa rustica (Voorganger gebouw)
- Villa urbana
- Hypokaustpfeiler
- Beckenstrich
- Steengoot

5m

Tekening met toestemming van het Rheinischen Landesmuseums Trier.

